

vergadering **1**
zittingsjaar 2014-2015

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 22 september 2014

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	3
VERONTSCHULDIGINGEN	3
OPENING VAN DE ZITTING 2014-2015	3
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	3
POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging in de samenstelling	3
Wijziging in het bestuur	3
ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN VAN OPVOLGERS	3
VERKIEZING VAN HET BUREAU	4
TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER	5
VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2015	8
- 31 (2014-2015) – Nr. 1	8
VERWELKOMING	15
CONSTITUERING VAN HET VLAAMS PARLEMENT	8
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	15

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Herman De Croo

– *De vergadering wordt geopend om 14.03 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Johan Danen, Jan Hofkens: ambtsverplichtingen;

Peter Van Rompuy: familieverplichtingen;

Yamila Idrissi, Freya Saeys: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

OPENING VAN DE ZITTING 2014-2015

De voorzitter: Dames en heren, het Vlaams Parlement komt heden van rechtswege bijeen krachtens artikel 10, §1, eerste lid, van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 over de Vlaamse instellingen.

Ik verklaar de zitting 2014-2015 geopend.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, bij koninklijk besluit van 16 september 2014 heeft de Koning het ontslag van de heer John Crombez als staatssecretaris aanvaard met ingang van 22 september 2014. Mijn Oostends accent is nog niet goed doorgebroken.

Mijnheer Crombez, namens het Vlaams Parlement heet ik u van harte opnieuw welkom in ons midden.

Daardoor komt ook een einde aan de tijdelijke vervanging door de heer Steve Vandenberghe.

POLITIEKE FRACTIES**Wijziging in de samenstelling**

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 22 september 2014 delen de heren Bart Van Malderen, voorzitter van de sp.a-fractie, en John Crombez mee dat de heer John Crombez deel uitmaakt van de sp.a-fractie. (*Applaus*)

Wijziging in het bestuur

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 22 september 2014 delen de heren Bart Van Malderen, voorzitter van de sp.a-fractie, en John Crombez mee dat de heer John Crombez voorzitter van de sp.a-fractie wordt. (*Applaus*)

ONDERZOEK VAN DE GELOFSBRIEVEN VAN OPVOLGERS

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het onderzoek van de geloofsbrieven van opvolgers.

Het vijfde aanvullend verslag over het administratieve onderzoek van de geloofsbrieven werd op de banken rondgedeeld.

Vraagt iemand hierover het woord? (*Neen*)

Mag ik aannemen dat het Vlaams Parlement het eenparig eens is met de conclusies van het administratief onderzoek? (*Instemming*)

De conclusies zijn aangenomen.

Ik roep de volgende kandidaat-opvolgers uit tot opvolger:

voor de kieskring Brussel:

de heer Franc Bogovic
de heer Reinout Van Hullebus

voor de kieskring Limburg:

mevrouw Funda Oru

voor de kieskring Oost-Vlaanderen:

mevrouw Rita Stroobants

voor de kieskring West-Vlaanderen:

de heer Alexander De Vos

VERKIEZING VAN HET BUREAU

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verkiezing van het Bureau van het Vlaams Parlement.

Het scheidend Bureau was als volgt samengesteld:

voorzitter: de heer Jan Peumans
eerste ondervoorzitter: de heer Jos De Meyer
tweede ondervoorzitter: de heer Wilfried Vandaele
derde ondervoorzitter: de heer Bart Somers
vierde ondervoorzitter: de heer Renaat Landuyt
secretarissen: mevrouw Nadia Sminate, mevrouw Kathleen Helsen en de heer Kris Van Dijck

Vraagt iemand het woord omtrent de verkiezing van het Bureau?

De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, voor het nieuwe Bureau stel ik voor:

voorzitter: de heer Jan Peumans
eerste ondervoorzitter: de heer Peter Van Rompuy; die vannacht overigens vader is geworden (*Applaus*)
tweede ondervoorzitter: de heer Wilfried Vandaele
derde ondervoorzitter: de heer Bart Somers
vierde ondervoorzitter: mevrouw Caroline Gennez
secretarissen: mevrouw Nadia Sminate, de heer Kris Van Dijck en mevrouw Sonja Claes

De voorzitter: Wij hebben het voorstel van de heer Diependaele gehoord.

Zijn er nog andere voorstellen? *(Neen)*

Daar het aantal kandidaten voor elk ambt in het Bureau overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik verkozen:

tot voorzitter: de heer Jan Peumans

tot eerste ondervoorzitter: de heer Peter Van Rompuy

tot tweede ondervoorzitter: de heer Wilfried Vandaele

tot derde ondervoorzitter: de heer Bart Somers

tot vierde ondervoorzitter: mevrouw Caroline Gennez

tot secretarissen: mevrouw Nadia Sminate, de heer Kris Van Dijck en mevrouw Sonja Claes *(Applaus)*

Het Bureau van het Vlaams Parlement is aldus samengesteld en ik verzoek de voorzitter en twee secretarissen hier op het gestoelte te komen plaatsnemen. *(Applaus)*

– *De heer Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Beste collega's, minister-president, geachte ministers, dames en heren, ik heet u allen van harte welkom. Ik dank de heer Herman De Croo voor de wijze waarop hij deze vergadering heeft geopend. Ik hoop dat u allen een ontspannende en verkwikkende vakantie achter de rug hebt en klaar bent voor een ongetwijfeld boeiend werkjaar.

In het bijzonder heet ik de heer John Crombez terug welkom. U bent een tijdje weggeweest, mijnheer Crombez, maar u weet toch waar het nog altijd het beste is: in het Vlaams Parlement natuurlijk. Van harte welkom.

Mede namens de andere leden dank ik de Vlaamse volksvertegenwoordigers voor het vertrouwen dat u in het Bureau van het Vlaams Parlement en uw voorzitter stelt. Ik wil hier nog eens benadrukken dat ik de voorzitter ben en zal zijn van alle 123 Vlaamse volksvertegenwoordigers, zonder een onderscheid te maken tussen de meerderheid en de oppositie.

Behalve de aanstelling van het Bureau hoort u in deze openingszitting straks de Septemberverklaring van de Vlaamse Regering. De minister-president zal daarin de algemeen maatschappelijke situatie bespreken, de beleidsvoornemens van de Vlaamse ministers bekendmaken en de krachtlijnen van de begroting 2015 aangeven.

Deze middag mochten we hier in het halfrond genieten van het erg gesmaakte concert om het seizoen 2014-2015 van Opera Vlaanderen voor te stellen. Minister-president, ik heb in de wandelgangen gehoord dat het applaus, dat zeer langdurig was, ook wordt toegewenst aan deze Vlaamse Regering. *(Gelach)*

Dat seizoen loopt onder het thema 'Macht en onmacht'. Sta me toe dat ik even stilsta bij dit gegeven, omdat dit ook ons, politici, aanbelangt. Meer zelfs: omdat dit in de eerste plaats ons, politici, aanbelangt. Macht kan men definiëren als het vermogen om iets te doen of te bewerkstelligen. Macht is het uitoefenen van gezag, verkregen uit het mandaat of de functie die men bekleedt. Macht is ten slotte ook het uitoefenen van invloed, de kracht van verandering, gebaseerd op overtuigingskracht en charisma, zoals het geval is bij dat tot de verbeelding sprekende personage van Don Giovanni uit de gelijknamige opera der opera's van Mozart.

Onmacht kan men dan eenvoudig duiden als het ontbreken van macht, als onvermogen. Men wil iets bereiken of verwezenlijken, maar men slaagt er niet in. Deze onmacht tot verandering komt treffend tot uiting in de monumentale volksopera Chovansjtjina van Moessorgski, waaruit we een aangrijpende koorzang hebben gehoord. In deze opera komen de machtsbeluste behoudsgezinden tegenover de hervormingsgezinden te staan.

In onze westerse, democratische traditie gaan we ervan uit dat de machtsuitoefening stoelt op verkiezingsresultaten, op een wettelijke basis gebeurt en in goed overleg verloopt met degenen over wie het gezag wordt uitgeoefend. We moeten evenwel vaststellen dat dit ook in de moderne wereld niet de algemene norm is. Meer zelfs, de meerderheid van de wereldbevolking leeft in onze 21e eeuw nog altijd onder een politiek stelsel waarbij de parlementaire instellingen elke werkelijke macht ontberen, onder het stelsel van een al dan niet militaire dictatuur of zelfs onder regelrechte terreurregimes.

Wie de krant openslaat, het journaal op televisie bekijkt of de elektronische media volgt, kan er niet omheen. Op zeer veel plaatsen ter wereld wordt de legitimiteit van de heersende klasse in vraag gesteld. Voornamelijk omdat de geloofwaardigheid van de machthebbers ernstig is aangetast, veelal door machtsmisbruik in al zijn facetten, of het nu gaat om machtshonger, nepotisme, vriendjespolitiek, corruptie, intriges, bedrog, repressie of het uitschakelen van elke oppositie. Vaak is de houding van de machthebbers die zich daaraan schuldig maken, ingegeven door hun fundamentele onvermogen en onmacht om op een democratische manier tot een maatschappelijke verbetering te komen. De confrontatie tussen de machthebbers en hun critici, die deze situatie niet langer pikken, leidt tot dramatische toestanden en een ontwrichte samenleving, zoals ons niet alleen geschetst werd in La Juive van Fromental Halévy, maar zoals we die ook vandaag nog meemaken in Oekraïne, Syrië of Irak.

In Le Nozze di Figaro, waarvan we de ouverture hebben gehoord, schildert Wolfgang Amadeus Mozart de chaotische toestanden die heersten in een turbulente wereld aan de vooravond van de Franse Revolutie. Mozart voert een wereld vol onrust op, volop in beweging en in de ban van het onbestemde. Het oude vertrouwde is niet meer. De toekomst is onzeker. Het is niet meer duidelijk wie de macht in handen heeft of wie de volgende, beslissende stappen zal zetten. Alles trilt en tolt, niet het minst de gevoelens van de protagonisten, die overhoop liggen met hun eigen angsten en verlangens, maar ook maatschappelijk het noorden kwijt zijn.

Collega's, af en toe bekruipt mij het gevoel dat wij tijdens onze parlementaire werkzaamheden eveneens het noorden kwijtraken. Maar alle gekheid op een stokje, in Vlaanderen gebeurt de machtsuitoefening een stuk beschaafder. Toch wil ik even kort reflecteren over 'Macht en onmacht' in het Vlaams Parlement.

Op het eerste gezicht lijkt de macht van ons parlement groot. Het Vlaams Parlement benoemt de regering, stemt over de decreten, keurt de begroting goed en controleert de regering. In de praktijk evenwel zijn er een aantal elementen die de macht van de parlementsleden nuanceren, ja zelfs inperken. Laat ik een aantal dingen bij naam noemen.

De regeringspartijen sluiten een regeerakkoord waarin de afspraken worden vastgelegd voor de komende regeerperiode. Dat kan leiden tot 'afpraak is afspraak' of, voor de latinisten onder u, het bekende adagium 'pacta sunt servanda' – ik kijk even naar u, mijnheer Peeters, omdat u dit geregeld citeerde –, waardoor voor parlementsleden die tot de meerderheidspartijen behoren, de discussie en mogelijke wijzigingen in beleid beperkt worden of zelfs niet aan de orde zijn.

De regeringspartijen steunen vaak de voorstellen van de regering omdat zij nu eenmaal een regeringspartij zijn en zeker als het gaat om een minister uit de eigen geledingen. De partijdiscipline maakt dat het parlementslid met het beleid instemt, omdat de prijs van niet instemmen voor hem te hoog is.

Los van deze politieke beperkingen van het parlementaire werk, is er ook het feit dat we ons wijden aan wetgevend werk dat bijna letterlijk alle terreinen van de samenleving bestrijkt. De problemen die we in de maatschappij tegenkomen en de oplossingen die daaraan tegemoetkomen, zijn vaak ingewikkeld en erg complex. De minister heeft dankzij haar of zijn kabinet en het ambtenarenapparaat een flinke informatieve voorsprong. Het takenpakket van het parlementslid en zijn medewerker is daardoor erg groot, en het parlementslid kan moeilijk alle finesses van de problematiek en wetgeving kennen, zeker als het gaat over materies waarmee hij niet zo vertrouwd is. Het beoordelen hiervan is dus niet altijd goed mogelijk. Dat geldt zeker voor de kleine fracties.

Voeg daarbij dat de invloed van de politicus in het algemeen tanende is. Vroeger kon 'mijnheer de burgemeester' alles: de militaire dienstplicht draaglijker maken, een verkeersboete laten verdwijnen, een bouwovertreiding regulariseren. Mijnheer Somers, begrijp me niet verkeerd, het gaat hier over burgemeesters van heel lang geleden. Dienstbetoon was puur cliëntelisme. De burger dacht dat het elke dag 6 december was. Dat kan nu niet meer.

Dat is trouwens geen exclusief gegeven voor de politiek. Ook andere geledingen van de maatschappij boeten aan macht in. Ik geef slechts één voorbeeld: de macht van de kerk in Vlaanderen is vandaag niet meer wat ze vijftig jaar geleden was.

Moet het parlement er zich bij neerleggen dat zijn macht gedaald is? Net als in de ouverture van de opera *I vespri Siciliani* van Verdi zeg ik: neen, we moeten ons niet bij de situatie neerleggen. Tijdens de voorbije legislatuur heb ik een aantal maatregelen genomen om onze rol te versterken. Ik som er enkele op.

Ik ben gestart met een periodiek overleg met de minister-president. Op de agenda van dit overleg staan onder meer: afspraken over het tijdig indienen van de jaarlijkse begroting; afspraken over de indiening van ontwerpen van decreet; afspraken over de rapportages die ministers op regelmatige basis moeten opstellen over de voortgang van grote, belangrijke dossiers; de toezeggingen of beloftes die ministers doen in commissies of in de plenaire vergadering, waarvan wordt nagegaan of ze ook worden uitgevoerd. Ik weet dat minister-president Bourgeois deze traditie van oud-minister-president Kris Peeters zal voortzetten. Wij hebben trouwens binnenkort een eerste formeel overleg gepland.

Voor de Vlaamse volksvertegenwoordigers heb ik de toegang tot de databank van beslissingen van de regering geopend. Ik nodig alle parlementsliden uit daarvan gebruik te maken. Idem voor de procedure die parlementsliden toestaat om vertrouwelijke dossiers in te kijken. En met het Rekenhof is een protocol afgesloten met onder meer afspraken over onderzoeken op parlementair verzoek. Het is aan u, beste parlementsliden, om de mogelijkheden die u worden aangereikt, te benutten.

De aangekondigde vernieuwing van de website van ons Vlaams Parlement zal worden afgerond. De nieuwe website wil toegankelijk zijn, wat betekent dat die begrijpelijk en vooral gebruiksvriendelijk moet zijn voor iedereen die op zoek is naar informatie over het reilen en zeilen van het Vlaams Parlement.

Al deze punten stonden in mijn beleidsplan Plenum 2009-2014. Ook de komende legislatuur wil ik een aantal zaken realiseren om het aanzien en de invloed van het Vlaams Parlement te verstevigen, in het belang van alle Vlamingen. Ik wil

daarbij niet over één nacht ijs gaan. Ik neem me daarom voor de zes fracties die in dit parlement zijn vertegenwoordigd, de eerstkomende weken uit te nodigen voor een gesprek. Bedoeling van dit gesprek is te luisteren naar de bezorgdheden en wensen van de fracties. Ik heb ook aan onze administratie, via de secretaris-generaal, gevraagd dat de mensen die ons dagdagelijks bij onze parlementaire werking ondersteunen een insteek leveren voor een actualisering van mijn beleidsplan.

Nadien wil ik – rekening houdend met alle suggesties en voorstellen – onderzoeken welke punten van het beleidsplan kunnen worden aangepast en geactualiseerd, zodat het parlement sterker uit de verf komt en meer 'macht' kan verwerven.

Beste collega's, gelet op al het werk dat op ons te wachten ligt, ga ik ervan uit dat u, Vlaamse volksvertegenwoordigers, ook het komend zittingsjaar gedreven aan de slag zult gaan. Daarbij is zowel voor de leden van de meerderheid als voor de leden van de oppositie een belangrijke rol weggelegd. Wij mogen ons erop verheugen dat wij daarbij op de dagelijkse inzet van de secretaris-generaal en de medewerkers van het Algemeen Secretariaat kunnen rekenen om ons professioneel te ondersteunen.

Dames en heren ministers, mijnheer de minister-president, collega's, ik reken op uw constructieve bijdrage om tijdens deze legislatuur degelijk werk te verrichten, in een sterk Vlaams Parlement, ten voordele van de Vlaamse burger, voor een nog krachtadiger Vlaanderen. Ik dank u voor uw aandacht. (*Applaus*)

CONSTITUERING VAN HET VLAAMS PARLEMENT

De voorzitter: Dames en heren, ik verklaar het Vlaams Parlement geconstitueerd.

Hiervan zal worden kennis gegeven aan de Vlaamse Regering, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Parlement de la Communauté française, het Parlement wallon, het Parlement der Deutschsprachigen Gemeinschaft, het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Assemblée de la Commission communautaire française.

VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2015

– 31 (2014-2015) – Nr. 1

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verklaring van de Vlaamse Regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2015.

Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, ministers, collega's, tot mijn grote spijt heb ik de operavorstelling in dit halfroond niet kunnen bijwonen. U weet dat de momenten voordat de minister-president de Septemberverklaring presenteert de laatste hand wordt gelegd aan de tekst die hier wordt uitgesproken. Ik wil het Vlaams Parlement toch feliciteren met dit initiatief. Voor de Vlaamse Regering zou het wellicht beter zijn om een dergelijke voorstelling na de Septemberverklaring in te plannen, maar ik begrijp ook dat een voorstelling vooraf voor het parlement zelf het beste moment is. Het thuisfront heeft mij wel laten weten dat het applaus meer dan verdiend was. Men was onder meer bijzonder geraakt door het koor dat Chovansjtsjina van Moessorgski schitterend

ten gehore bracht. Het thema was 'macht en onmacht'. Dit land heeft veel machten. Dat brengt me ertoe om bij het begin van deze toespraak het woord te richten tot mijn voorganger, de heer Kris Peeters, voor een bijzonder warme groet. Wij associëren u inmiddels al met andere machten, en het is een aangename verrassing u hier te zien. Wellicht is het een van de laatste keren. Wij zullen proberen om het werk dat u begon en de relatie die u met het Vlaams Parlement hebt ontwikkeld, voort te zetten.

Voorzitter, collega's, zoals uw reglement het wil en zoals afgesproken, leg ik hier vandaag, namens de Vlaamse Regering, een verklaring af over de algemeen-maatschappelijke situatie en de krachtlijnen van de begroting. Deze goede traditie is er niet alleen om democratisch rekenschap te geven aan de natie, ze vraagt expliciet om dieper in te gaan op de context waarin ons kleine Vlaanderen kompas moet houden om vooruit te gaan, zoals ons regeerakkoord ambieert.

Terwijl Vlaanderen vanaf het begin van de jaren zeventig stelselmatig meer autonomie verwierf, veranderde de wereld met nooit geziene snelheid. Van een postkoloniale dominantie van twee grootmachten zijn we in flitsnelheid in een multipolaire wereld terechtgekomen. Volgens de meest recente prognoses zal China de Verenigde Staten in 2024 ingehaald hebben als grootste economie. En op zijn beurt zou India China kunnen voorbijsteken in 2050. Deze nieuwe grootmachten doen niet alleen de geopolitieke verhoudingen verschuiven, ze nemen volop westerse bedrijven over en zijn geduchte handelsconcurrenten geworden. De wereld is helaas niet conflictvrij geworden. In de onmiddellijke omgeving van Europa worden bloedige conflicten uitgevochten. Andere conflicten situeren zich in Europa zelf. Deze gebeurtenissen hebben eerst en vooral uitermate zware humanitaire gevolgen. Maar ook de economische gevolgen laten zich voelen.

Collega's, Vlaanderen dankt voor een groot deel zijn welvaart en stabiliteit aan de Europese Unie (EU). Europa groeide uit tot een unie met 28 lidstaten en is op India na de grootste democratie ter wereld. De EU creëerde een groeiende vrijhandelszone, die nog een sluitstuk behoeft, de bankenunie. De EU is de enige actor die voor ons met gewicht kan spreken in de Wereldhandelsorganisatie (WHO). De EU kan ook wereldwijd een factor van vrede en stabiliteit zijn. Maar bijna zestig jaar na het verdrag van Rome worstelt de EU met zichzelf. Veel Europeanen keren zich in hun scepticisme van de unie af, anderen twijfelen aan de relevantie ervan of vragen minstens een duidelijk antwoord over haar missie en bevoegdheden.

Het is tijd dat de unie het vertrouwen van de burger in het Europees project herstelt. Ze zal het besluitvormingsproces democratischer en transparanter moeten maken en keuzes moeten maken inzake kerntaken en prioriteiten. Europa is veel te groot en te verscheiden om zomaar over alles te gaan. Ook de Europese regeldrift moet worden ingeperkt. De subsidiariteit is voor Vlaanderen een basisprincipe. Dankzij verklaring nummer 51 bij het Verdrag van Lissabon is het Vlaams Parlement een van de Belgische parlementen die bevoegd zijn voor de subsidiariteitstoets. Ik roep het parlement op om de mogelijkheden van dit instrument nog verder te verkennen. De verantwoordelijke ministers zijn beschikbaar om voor het parlement toelichting te geven over de Vlaamse standpunten op Europese ministerraden. Deze regering zal ook de interactie tussen de Vlaamse en Europese instellingen vergroten. Dit is noodzakelijk om de Vlaamse overheid de kans te bieden mee vorm te geven aan een gedragen Europese Unie.

Collega's, terwijl de economie van China groeit met meer dan 7 procent, terwijl de economie van India groeit met meer dan 5 procent, en terwijl de economie van de Verenigde Staten groeit met meer dan 2 procent, bedraagt de groei van

de eurozone in 2014 nog maar een schamele 1,1 procent. En ook voor 2015 is de verwachting aangepast van 1,8 naar 1,5 procent. Velen menen, velen vrezen dat hun kinderen het minder goed zullen hebben.

Onze samenleving, collega's, is er anno 2014 evenwel duidelijk beter aan toe dan in 1914, in 1934, in 1954, in 1974 en nog altijd beter dan in 1994. Onze samenleving is er beter aan toe dan in 1914. In 1914 stond Europa aan het begin van een vernietigende vierjarige oorlog. De levensverwachting bedroeg amper 42 jaar en mensen waren veel armer. Het inkomen per persoon in België bedroeg in 1914 slechts 3696 dollar per inwoner, uiteraard rekening houdend met de koopkrachtpariteit.

Onze samenleving is er beter aan toe dan in 1934. In 1934 was Europa in de greep van de Grote Depressie. Er waren miljoenen werklozen met nauwelijks een sociaal vangnet. Democratieën waren zeldzaam en stonden sterk onder druk. Het inkomen per persoon in België bedroeg in 1934 6063 dollar per inwoner.

Onze samenleving is er beter aan toe dan in 1954. In 1954 herstelden we van de gruwel van de Tweede Wereldoorlog. We zetten stilaan de eerste stappen naar de welvaartsstaat. Er ontstond sterke economische groei door de vrijhandel en Amerikaanse hulp. Het inkomen per capita in België bedroeg in 1954 8950 dollar per inwoner, te vergelijken met het niveau van het huidige China.

Onze samenleving is er beter aan toe dan in 1974. In 1974 leefden we nog steeds in de Koude Oorlog. De werkloosheid steeg van amper 2,3 procent van de beroepsbevolking naar 11 procent in 1982. De oliecrisis leidde tot stagflatie, een combinatie van stagnatie en een torenhoge inflatie van 15,68 procent. Het inkomen per inwoner klom fors tot 18.325 dollar per capita.

Onze samenleving is er beter aan toe dan in 1994. In 1994 was de Berlijnse muur gevallen, de Koude Oorlog was voorbij – laat ons hopen dat het conflict in Oekraïne niet escaleert. Communistische dictaturen werden vervangen door democratieën. Gemiddeld is de westerse levensstandaard de voorbije twintig jaar, sinds 1994, nog gestegen. Het inkomen per capita nam tussen 1994 en 2014 met 25 procent toe. Het beschikbaar inkomen per huishouden in ons land bleef eveneens groeien. En ook de technologische vooruitgang kent geen einde. Computers, laptops, smartphones, tablets,...We kennen een enorme informatierevolutie.

Collega's, de volledige voorbije eeuw bleef onze welvaart dus stijgen. De uitdaging voor ons bestaat er nu in om, zoals de vorige generaties, onze welvaart verder duurzaam te doen groeien en te leiden tot sociale cohesie. De uitdaging bestaat erin om ervoor te zorgen dat onze kinderen het beter zullen hebben dan wijzelf en in te zetten op het versterken van jongeren, gezinnen, werkzoekenden, zorgbehoevenden en ervoor te zorgen dat onze welvaart leidt tot meer welzijn en welbevinden in onze samenleving, dat iedereen aan onze samenleving kan participeren.

Collega's, uw Vlaamse Regering gaat voor een door iedereen gedeelde samenleving, door autochtone en nieuwe Vlamingen. We verlenen daarbij aan iedereen, zonder onderscheid, gelijke rechten, maar verwachten ook dat iedereen de vele kansen die de Vlaamse samenleving aanbiedt, aangrijpt. Meer dan ooit moeten we waken over onze fundamentele rechten en vrijheden, zeker in het licht van de actuele bedreigingen van radicalisering en fundamentalisme. In de Vlaamse samenleving is er geen plaats voor discriminatie, racisme, homofobie en antisemitisme. De Vlaamse Regering kan niet aanvaarden dat internationale conflicten tussen hier samenlevende mensen in onze straten worden uitgevochten.

Collega's, onze regering laat zich meevoeren door optimistische stromingen. Vlaanderen is een prachtige deelstaat die alles in zich heeft om tot de top van Europa te behoren. De recente conjunctuurinschattingen zijn ook voorzichtig optimistisch, ook al blijft de groei onder de verwachtingen. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) ontwaart een positief signaal in de bedrijfsdemografie. In het eerste kwartaal van 2014 zijn duidelijk meer bedrijven opgericht dan stopgezet, en dat voor het eerst sinds de wereldwijde crisis van 2008.

De prille opleving van de Vlaamse economie blijkt ook uit de eerste tewerkstellingsvooruitzichten voor het vierde kwartaal, de beste sinds het derde kwartaal van 2011. Uit de driemaandelijke rondvraag van uitzendgroep Manpower blijkt dat 5 procent van de Vlaamse werkgevers extra wil aanwerven, tegenover slechts 1 procent dat wil ontslaan. De trend is niet echt een verrassing: de VDAB signaleerde eind juli al een toename van het aantal vacatures met 23,5 procent in vergelijking met een jaar eerder.

Export, collega's, blijft de motor van onze economie en bepaalt in grote mate de welvaart van Vlaanderen, nu en in de toekomst. Vlaanderen exporteert per hoofd van de bevolking drie keer zo veel als exportreus Duitsland. Vlaanderen is extreem verweven met de wereldeconomie. Onze band met het buitenland is onze economische levenslijn. Vorig jaar voerde Vlaanderen voor bijna 294 miljard euro uit naar het buitenland. Het tekent daarmee voor maar liefst 83 procent van het Belgische exporttotaal. Met dat recordbedrag verlegden we opnieuw onze grenzen.

Ook onze productiviteit behoort tot de wereldtop. Het World Economic Forum (WEF) looft ons voortreffelijke onderwijs- en opleidingssysteem, de hoog ontwikkelde en innovatieve ondernemingen en de hoge mate van technologische ontwikkelingen en digitalisering. Onze eigen Vlaamse topproducten en onze eigen uitstekende diensten zetten Vlaanderen op de wereldkaart. Met deze troeven, en dankzij de werkkraft en de arbeidsethiek van de werkende Vlamingen, kunnen we de bikkelharde concurrentie in een geglobaliseerde economie aangaan.

Vlaanderen is het meest bekabelde land ter wereld. En ons digitale netwerk wordt nog sneller en breder. De opwaardering van ons digitale netwerk is een belangrijke investering in de toekomst. Want digitalisering schept banen: 10 procent meer digitalisering in Vlaanderen zou 25.000 jobs kunnen opleveren. Bovendien kan digitalisering ook voor verdere efficiëntiewinsten zorgen, zowel voor de overheid als voor private ondernemers.

Collega's, we willen allemaal een welvarend Vlaanderen, waar het goed is om te leven, te wonen, te werken en te ondernemen. In het licht van al die evoluties hebben wij een duidelijk engagement. Deze Vlaamse Regering wil alle zeilen bijzetten om koers te houden. De voorbije weken heeft deze Vlaamse Regering een begroting opgemaakt in uiterst moeilijke omstandigheden. Tegenvallende economische groeicijfers, onvoorziene budgettaire impact als gevolg van gewijzigde en op zich betwistbare Europese aanrekeningsregels en besparingen die zijn opgelegd aan alle entiteiten in het kader van de zesde staatshervorming, zorgden voor een moeilijke opgave. Maar Vlaanderen is het zichzelf verschuldigd om een dubbele ambitie waar te maken: én een begroting in evenwicht én investeren waar het nodig is.

Dames en heren, in de begrotingsopmaak van 2015 leveren we een totale inspanning van 1,160 miljard euro. Zoals u weet, moeten we deze inspanning doen om verschillende redenen. Allereerst is er de saneringsbijdrage van de zesde staatshervorming. In 2015 betekent dit een bedrag van 755 miljoen euro. Onlangs zijn ook de groeiverwachtingen voor 2015 bijgesteld naar 1,5 procent.

Dit vergt een extra inspanning van 226 miljoen euro in 2015, door een terugval in de inkomsten. Ten slotte is er de gewijzigde houding van Eurostat ten opzichte van een aantal alternatief gefinancierde initiatieven, zoals Scholen van Morgen, het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA), de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en de tunnel Liefkenshoek. Samengeteld leidt dit tot een netto-effectconsolidatie van 446 miljoen euro.

Het bedrag van een lening voor een duurzame investering in één jaar in je boekhouding moeten inschrijven, werkt contraproductief en leidt tot puur boekhoudkundige tekorten, terwijl je kas in evenwicht is of – zoals het geval is in Vlaanderen – zelfs een overschot vertoont. Door afschrijvingen niet toe te laten, bemoeilijk je publieke investeringen, terwijl de noden daaraan juist heel groot zijn en de economie ze eveneens nodig heeft. Voor de goede orde: zonder tegenslagen vangen we die consolidatie van 446 miljoen euro op in 2015. Maar wij willen het gesprek hierover met de Europese Unie zo snel mogelijk opstarten.

Eveneens voor de goede orde: Vlaanderen zal er niet voor pleiten kastekorten te mogen boeken. Integendeel, wij zijn voorstanders van budgettaire orthodoxie: je moet aantonen kapitaal en rente uit hoofde van leningen voor duurzame investeringen met een budget in evenwicht te kunnen afbetalen.

Collega's we doen meer dan besparen om de hoger vermelde tekorten weg te werken. We maken ook in 2015 al ruimte voor nieuw beleid: 98 miljoen euro waarvan, prioritair 65 miljoen euro voor Welzijn, 20 miljoen euro voor Onderzoek en Ontwikkeling, onze twee topprioriteiten. Voor scholenbouw worden de klassieke investeringskredieten al in een eerste stap recurrent verhoogd met 50 miljoen euro. Vanaf 1 januari 2015 passen we het verdeelrecht aan, zodat koppels die uit elkaar gaan slechts 1 procent betalen.

Dames en heren, zoals afgesproken, verneemt u vandaag op hoofdlijnen hoe we de inspanningen gaan verdelen. Allereerst leveren we een generieke inspanning met ons eigen overheidsapparaat. Vanaf volgend jaar loopt er bijkomend een personeelsreductietraject dat tegen eind 2019 moet leiden tot een bijkomende daling met 1950 personeelsleden en een daarmee samenhangende recurrente besparing op loonkrediet tegen 2019 van 101,5 miljoen euro. In 2015 gaat het om een grote opstap van 29,3 miljoen euro. Daarnaast besparen we ook op de apparaatskredieten in brede zin: 56,6 miljoen euro in 2015.

We stippelen eigen trajecten uit voor de VRT, De Lijn en Kind en Gezin, samen goed voor een 45,8 miljoen euro in 2015. Maar deze instellingen krijgen de autonomie, mede in overleg waar het behoort, om zelf de besparingen in te vullen. Zoals in het regeerakkoord aangekondigd, moet dit specifiek bij De Lijn leiden tot een verhoging van de kostendeckingsgraad. We passen onze prijzen aan naar buitenlands, maar ook naar Waals en Brussels voorbeeld, en we maken een einde aan de gratispolitiek.

We vragen ook vergelijkbare generieke inspanningen van alle met overheidsmiddelen gefinancierde initiatieven of tegemoetkomingen. Over alle beleidsdomeinen gespreid, levert dit een effect op van ongeveer 190 miljoen euro in 2015. Belangrijk hierbij is te vermelden dat de loonsubsidies expliciet ontzien worden. Het Gemeente- en Vlaams Stedenfonds blijft jaarlijks groeien met 3,5 procent: een belangrijk signaal aan de lokale besturen in budgettair moeilijke tijden. De afschaffing van het Provinciefonds levert een besparing op van 37,4 miljoen euro recurrent vanaf 2015.

Dames en heren, over de besparingen in het onderwijs is al heel wat gezegd. Wezenlijk is dat we tegelijk de regeldrift en de ermee gepaard gaande kosten terugdringen. Ondanks de noodzakelijke besparingen trekken we nog altijd meer

middelen uit voor onderwijs in 2015 dan in 2014. Het basisonderwijs wordt bewust zo maximaal mogelijk ontzien. De middelen van het hoger onderwijs zullen inderdaad minder snel stijgen dan gepland door het tijdelijk niet honoreren van de groei en een besparing op de werkingsenveloppe. We onderhandelen met de vakorganisaties over een maatregel ten bedrage van 20 miljoen euro met betrekking tot de omkadering in het secundair onderwijs vanaf 1 september 2015.

Ook in de andere sectoren, met name het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstenunderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding worden inspanningen gevraagd. Om de kernprocessen van onderwijs te vrijwaren; sparen we ook op projecten en studies allerhande.

In Welzijn wordt bewust minder bespaard, maar wordt een aantal geplande verhogingen vertraagd of worden de persoonlijke bijdragen in de stijgende kosten verhoogd: Allereerst wordt de sinds 2003 ongewijzigde bijdrage voor de Vlaamse zorgverzekering voor personen die recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming in het kader van de ziekteverzekering verhoogd naar 25 euro, de gewone bijdrage stijgt naar 50 euro. Maar dames en heren, deze bijkomende middelen zullen onder meer ingezet voor het prioritair wegwerken van de wachtlijsten in de gehandicaptenzorg. We vragen derhalve solidariteit van iedereen voor de meest zorgbehoevenden. Dit doen we door geleidelijk aan uitvoering te geven aan het decreet houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap.

De kinderbijslag wordt tijdelijk niet geïndexeerd. In 2015 levert dit een effect op van ongeveer 63 miljoen euro. Het uitgespaarde bedrag van de niet-indexering zullen we opnieuw in het stelsel toevoegen zodra we dat hervormd hebben naar een forfaitair systeem. Het gaat hier dus om een tijdelijke besparing

Vervolgens wordt het groeipad in de gezinszorg geleidelijker ingevoerd. Het effect hiervan bedraagt in 2015 ongeveer 12,9 miljoen euro. Ten slotte wordt de ouderbijdrage voor kinderopvang meer gediversifieerd.

We verhogen het minimumtarief voor de kinderopvang maar behouden hierbij het minimum van vandaag voor diegenen die recht hebben op het individueel verminderd tarief en voorzien in een sociale correctie voor wie in een activeringstraject zit of een laag inkomen uit arbeid heeft. Daarnaast behouden we de kindkorting op de ouderbijdrage in de kinderopvang voor kinderen ten laste tot de leeftijd van 12 jaar.

Dames en heren, deze regering wil werk maken van Werk. Daarom worden de besparingen ook in dit beleidsdomein beperkt. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) blijft over voldoende mensen en middelen beschikken om zijn taken uit te voeren. Wel wordt in hoofdzaak een aantal nieuwe initiatieven met vertraging opgestart, waardoor in meerjarenperspectief 125 miljoen euro tijdelijk niet wordt uitgegeven.

We herzien de bovengemeentelijke saneringsbijdrage voor de zuivering van het afvalwater door ze meer af te stemmen op het gemiddelde van Europa. Daarbij hanteren we het principe 'de vervuiler betaalt'. Volgend jaar levert dit een effect op van 48 miljoen euro.

In het domein Energie zullen alle kosten van in het verleden opgelegde openbaredienstverplichtingen nu op dezelfde wijze verrekend worden in de tarieven die de distributienetbeheerders hanteren zodat de kostprijs ervan ook transparant wordt voor de diverse klanten. Het effect in 2015 is hier ongeveer 43 miljoen euro met daarbovenop nog eens 4,5 miljoen euro financiering voor de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG).

We zullen de energietarieven vanaf 1 januari 2015 kostenreflectief maken zodat er geen bijkomende tekorten worden opgebouwd, die uiteindelijk toch moeten worden betaald door de gezinnen en ondernemingen. De tekorten die in het recente verleden werden opgebouwd door de federale bevrozing van de tarieven, zullen we zo snel mogelijk wegwerken om de intrestlasten te beperken. Het zal er vanaf nu eerder op aankomen om bijkomende kosten in de tarieven te vermijden in plaats van ze te bevroren.

Deze Vlaamse Regering zet volop in op een duurzame groei van de Vlaamse economie. Meer gezonde bedrijven, meer starters, meer durvers, meer innoverende initiatieven, meer mensen aan het werk: dát is de kern van het economisch beleid van deze regering. De samenvoeging van het beleidsdomein Werk, het beleidsdomein Economie en het beleidsdomein Innovatie in één portefeuille biedt de kans om overlappingsen en knelpunten aan te pakken.

Onze nieuwe bevoegdheid Doelgroepenbeleid geeft de kans om een grondige efficiëntieoefening te maken: we zetten, samen met de sociale partners, nu volop in op jongeren, 55-plussers en personen met een arbeidshandicap. De Vlaamse Regering zal met de sociale partners nog dit jaar een banenpact sluiten over doelgroepen, over opleiding en vorming.

Nu steeds meer anderstaligen zich ervan bewust worden hoe belangrijk de kennis van het Nederlands is als factor van opwaartse mobiliteit, blijven we ook investeren in onze Brusselse onderwijs- en opleidingscapaciteit. We willen sámen onderwijsbeleid maken, in overleg met álle partners, vanuit een basishouding van vertrouwen: vertrouwen in de professionaliteit van leraren, die vol passie met hun leerlingen een traject gaan; vertrouwen in directies en schoolbesturen, die met een groot gevoel voor verantwoordelijkheid hun pedagogisch project vorm geven; vertrouwen in ouders, die samen met ons het beste voor hun kind willen.

Ook in het hoger onderwijs hebben we vertrouwen. We waarderen de voorstellen van universiteiten, hogescholen en studenten als het aankomt op planlastvermindering en meer autonomie om kwaliteitsvolle opleidingen te garanderen. We vragen hun ook om hun eigen processen, het opleidingsaanbod en de ongewenste effecten van de doorgedreven flexibilisering kritisch te bekijken, en te rationaliseren waar mogelijk. In dialoog komen we tot slimme maatregelen, waarvan een aanpassing van het studiegeld slechts één element is.

Cruciaal in de zorgsector is dat we voor de sectoren die overkomen door de zesde staatshervorming, zorgen voor continuïteit en stabiliteit. Dat geldt met name onder andere voor de residentiële ouderenzorg, waar we ook een groeipad aanhouden, de revalidatiesector en het beschut wonen.

Tegen 2025 komen er 42.000 sociale huurwoningen en 6000 bescheiden woningen bij. Deze regering kiest er ook voor om het sociaal patrimonium energiezuiniger en dus voor de bewoner goedkoper te maken. We hervormen de huurwetgeving om meer eigenaars ertoe te brengen huizen aan betaalbare en sociale tarieven op de markt te brengen. Het tijdelijk maken van nieuwe sociale huurcontracten en de doorstroming van 'betere verdieners' naar de private huurmarkt is een rechtvaardige maatregel, die ervoor zorgt dat mensen op een wachtlijst sneller een sociale woning kunnen betrekken. Bovendien willen we zo de leefbaarheid verhogen. Voor de bestaande contracten verandert er niets.

Budgettaire beperkingen houden in dat we duidelijke keuzes moeten maken, zo ook als het gaat over mobiliteit en openbare werken. Bijkomende investeringen en projecten beoordelen we in eerste instantie op hun hefboomeffect voor mens en economie. Extra aandacht gaat naar knooppunten, waar we de diverse vervoerssystemen op elkaar laten aansluiten, naar fietsbeleid, naar extra

mogelijkheden voor de binnenvaart en naar slimme mobiliteit. Fiets en openbaar vervoer genieten onze prioritaire aandacht als alternatief voor de auto.

In het beleidsdomein Omgeving hanteren we een overlegmodel dat minder betuttelt en meer verantwoordelijkheid en vertrouwen schenkt aan de lokale besturen, aan het bedrijfsleven, aan het verenigingsleven. (*Applaus van mevrouw Annick De Ridder*)

Water krijgt bijzondere aandacht: enerzijds sociaal-economisch, omdat we nu als gewest bevoegd zijn voor de tarifiering en de regulering, anderzijds ecologisch, omdat de kwantiteit en de kwaliteit van water letterlijk levensbelangrijk zijn voor zowel gezinnen, verenigingen en overheden als ondernemingen.

In het cultuur- en jeugdbeleid zetten we veeleer in op mensen dan op structuren, door de verenigingen en maatschappelijk kwetsbare groepen maximaal te ontzien en minimaal te besparen op projecten en vernieuwende initiatieven. Volgend jaar zal Vlaanderen in een eerste fase 7 miljoen euro investeren in bovenlokale en intergemeentelijke sportinfrastructuur.

Dames en heren, uw regering gaat voor een solidaire, voor een warme samenleving, met een diepe waardering voor de vele vrijwilligers in het maatschappelijke, socioculturele en jeugdwerk. Al deze mensen vragen wij te beseffen dat wij met onze maatregelen ruimte scheppen voor investeringen in welzijn, investeringen in de zorg, in schoolgebouwen, die ook voor het verenigingsleven openstaan, en voor nog veel meer voorzieningen. Investeren in onderzoek en ontwikkeling versterkt onze universiteiten, versterkt onze economie. Een innovatieve, sterke, competitieve economie creëert juist de basis voor meer mensen aan het werk, voor meer welvaart derhalve. Een bloeiende economie is de basis voor de bloei van kunst en cultuur.

Collega's, we zijn ons ervan bewust dat we vaak scherpe keuzes moeten maken. We zijn ons ervan bewust dat we van iedereen inspanningen vragen. We zijn ons ervan bewust dat deze regering een weg kiest die niet gemakkelijk is. Tegelijk zijn we ervan overtuigd dat de keuze om geen nieuwe schulden te maken en wél te investeren, de enige juiste keuze is. Het is een keuze voor de toekomst. Het is de enige keuze die hoop biedt, die perspectief biedt. Wij zeggen dat we durven te kiezen voor morgen. (*Applaus bij de meerderheid*)

Deze Vlaamse Regering wil een partner zijn, een partner van het levende Vlaanderen. Deze Vlaamse Regering wil van de Vlaamse overheid een andere overheid maken, een overheid die vertrouwen schenkt en die vertrouwen krijgt. Om hierin te slagen, vraagt deze regering uw vertrouwen, uw goedkeuring voor deze Septemberverklaring. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Dank u, minister-president. Ik heb begrepen dat uw toespraak inmiddels ook in de mailbox zit.

VERWELKOMING

De voorzitter: Ik wil in het bijzonder de heer Patrick Dewael, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, welkom heten. (*Applaus*)

Ik zie dat er alleen maar applaus is op de Open Vld-banken. Dat vind ik wel een beetje merkwaardig, maar goed. (*Gelach*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen woensdag om 10 uur stipt en om 14 uur stipt opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 14.55 uur.

BIJLAGE

Vijfde aanvullend [verslag](#) over het administratieve onderzoek van de geloofsbrieven